

Kultur och fritid för barn och unga

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet 17 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2012. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden. Motionsyrkanden om utvärdering och uppföljning av satsningen Skapande skola avstyrks med hänvisning till bl.a. pågående arbete. Motionsförslag om maxtaxesystem samt översyn av och lagstiftning om musik- och kulturskolan avstyrks med hänvisning till att detta är frågor för kommunerna. Även motionsförslag om behovet av nätvandrare avstyrks. Utskottet tillstyrker inte heller motionsförslag om stöd till mindre föreningar.

I betänkandet finns tio reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden	6
Skapande skola	6
Musik- och kulturskolans uppdrag	9
Avgifter inom musik- och kulturskolan	12
Slöjd på fritiden	14
Fritidsgårdar	15
Stöd till föreningar för unga	16
Stöd för ungdomar på nätet	18
Reservationer	21
1. Utvärdering av Skapande skola, punkt 1 (S, MP, V)	21
2. Utvidgning av Skapande skola, punkt 2 (SD)	22
3. Lagstiftning om musik- och kulturskolan, punkt 3 (V)	22
4. Utredning om musik- och kulturskolan, punkt 4 (S, MP, V)	23
5. Avgifter i musik- och kulturskolan, punkt 5 (S, V)	24
6. Slöjd på fritiden, punkt 6 (MP)	25
7. Utredning om kommuners skyldighet att bedriva fritidsgårdsverksamhet, punkt 7 (V)	26
8. Samlingsplatser för unga, punkt 8 (S, V)	27
9. Frizoner för unga hbtq-personer, punkt 9 (MP, V)	28
10. Stöd till föreningar för unga, punkt 10 (S, V)	28
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	30
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utvärdering av Skapande skola

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 10,

2012/13:Ub455 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 5 och

2012/13:Ub465 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 21.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Utvidgning av Skapande skola

Riksdagen avslår motion

2012/13:Kr203 av Annika Eclund (KD).

Reservation 2 (SD)

3. Lagstiftning om musik- och kulturskolan

Riksdagen avslår motion

2012/13:Kr213 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 3 (V)

4. Utredning om musik- och kulturskolan

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 9 och

2012/13:Ub455 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 6.

Reservation 4 (S, MP, V)

5. Avgifter i musik- och kulturskolan

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Kr240 av Eva-Lena Jansson m.fl. (S) yrkande 1,

2012/13:Kr242 av Jörgen Hellman m.fl. (S) och

2012/13:Kr302 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S).

Reservation 5 (S, V)

6. Slöjd på fritiden

Riksdagen avslår motion

2012/13:Kr245 av Tina Ehn (MP) yrkande 5.

Reservation 6 (MP)

7. Utredning om kommuners skyldighet att bedriva fritids- gårdsverksamhet

Riksdagen avslår motion

2012/13:Kr214 av Lars Ohly m.fl. (V).

Reservation 7 (V)

8. Samlingsplatser för unga

Riksdagen avslår motion

2012/13:Kr226 av Helén Pettersson i Umeå och Fredrik Lundh Sammeli (båda S) yrkande 2.

*Reservation 8 (S, V)***9. Frizoner för unga hbtq-personer**

Riksdagen avslår motion

2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7.

*Reservation 9 (MP, V)***10. Stöd till föreningar för unga**

Riksdagen avslår motion

2012/13:Kr226 av Helén Pettersson i Umeå och Fredrik Lundh Sammeli (båda S) yrkandena 1 och 3.

*Reservation 10 (S, V)***11. Behovet av nätvandrare**

Riksdagen avslår motion

2012/13:Kr257 av Anita Brodén (FP) yrkande 2.

Stockholm den 14 februari 2013

På kulturutskottets vägnar

Gunilla Carlsson i Hisings Backa

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Ulf Nilsson (FP), Cecilia Magnusson (M), Anne Marie Brodén (M), Göran Montan (M), Kerstin Engle (S), Gustaf Hoffstedt (M), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Per Lodenius (C), Isak From (S), Tina Ehn (MP), Lars-Axel Nordell (KD), Margareta Larsson (SD), Lars Ohly (V), Ellen Juntti (M) och Berit Högman (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 17 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2012. Den 31 januari 2013 fick utskottet information av Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (SMoK) om dess verksamhet.

Bakgrund

Utgångspunkten för kulturpolitiken är de nationella kulturpolitiska målen som presenterades i propositionen Tid för kultur och som beslutades av riksdagen i december 2009 (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken bl.a. särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Regeringen har tre övergripande prioriteringar för sin kulturpolitik. En av dessa är barns och ungas rätt till kultur. Kultur är viktigt för barns och ungas utveckling och lärande. Kunskap och insikt om den egna kulturen är också en förutsättning för att bättre förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar.

Utskottets överväganden

Skapande skola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utvärdering och uppföljning av satsningen Skapande skola med hänvisning till att utvärderingar och uppföljningar redan gjorts eller planeras att genomföras inom kort. Vidare avslås ett yrkande om att utreda möjligheten att utvidga Skapande skola till att även omfatta förskolan.

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 10 föreslås en fördjupad utvärdering av Skapande skola. Denna bör ske i samarbete mellan Statens kulturråd och Myndigheten för kulturanalys. I motionen anförts att regeringens målsättning varit alltför låg och att fortsatta satsningar är viktiga. I motionen anförts vidare bl.a. att under de tre verksamhetsår som hittills gått har långt ifrån hälften av de berörda eleverna arbetat med olika Skapande skola-aktiviteter. En annan aspekt som man menar bör undersökas är om Skapande skola verkligen bidrar till mer konst och kultur i skolan eller om huvudmännen väljer att inte köpa in kultur vid sidan om satsningen.

Också i kommittémotion 2012/13:Ub465 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 21 begärs en fördjupad utvärdering av Skapande skola. I motionen anförts att regeringens målsättning varit för låg och fortsatta satsningar på området är därför viktiga.

I motion 2012/13:Ub455 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 5 anförts att det behövs en fördjupad kunskap om Skapande skolas effekter för att nå de mål som fastställs i läroplanen. I motionen framförs bl.a. att satsningen inte är tillräcklig och att det är oklart om den leder till att skolan bättre når upp till de mål som fastställs av läroplanen. Enligt motionärerna vet man inte heller vilka elever det är som får ta del av aktiviteter inom ramen av satsningen.

Annika Eclund (KD) framför i motion 2012/13:Kr203 att regeringen bör utreda möjligheten att utvidga satsningen Skapande skola även till förskolan.

Utskottets ställningstagande

Satsningen Skapande skola inrättades 2008 i syfte att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet, och på så vis främja barns rätt till kultur och eget skapande. Skapande skola omfattar fr.o.m. 2011 hela grundskolan och fr.o.m. den 1 januari 2013 även förskoleklassen. Anslaget 1:3 Skapande skola (prop. 2012/13:1 utg.omr. 17) uppgår 2013 till ca 169 miljoner kronor, varav 17 miljoner kronor tillfördes i samband med utvidgningen av satsningen till att omfatta även förskoleklass. Bidrag fördelas av Statens kulturråd i enlighet med förordning (2007:1436) om statsbidrag till kulturell verksamhet i skolan och riktas till huvudmännen i avsikt att nå fler barn än de som redan är kulturellt aktiva på fritiden. Satsningen innebär en tydligare samordning mellan skolans kunskapsmål och kulturpolitikens mål vad gäller barns och ungdomars rätt till kulturell delaktighet och eget skapande. Statens kulturråd ska samverka med Statens skolverk i arbetet med Skapande skola. Ändamålet med statsbidraget är att medverka till att kulturella och konstnärliga uttryck långsiktigt integreras i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–9 med utgångspunkt i skolans kulturuppdrag som i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet anges som en del i skolans målpuppfyllelse. Bidraget syftar också till att öka tillgången till kulturens alla uttrycksformer för eleverna och öka möjligheterna till eget skapande.

Statens kulturråd fördelade 2012 sammanlagt 156 miljoner kronor till 252 kommuner och 126 fristående skolor.

Kulturrådet har i enlighet med uppdrag av regeringen följt upp Skapande skola-satsningen. I den senaste uppföljningen beskrivs bl.a. former för barns och ungas möte med konst och kultur liksom former för det egna skapandet. Uppföljningen visade även hur barns och ungas delaktighet och inflytande har utvecklats. Inom ramen för uppföljningen genomfördes två enkätundersökningar, dels till kommunerna, där man bl.a. tittade på elevernas delaktighet, dels till de kulturinstitutioner som har deltagit i satsningen. Kulturrådets uppföljning av bidraget visar att 2 174 skolor och sammanlagt 280 000 elever i årskurs 4–9 genomförde Skapande skola-projekt under läsåret 2010/11. De huvudmän och kulturaktörer som har varit involverade i satsningen har varit övervägande positiva till satsningen. Huvudmännen anger att insatserna har bidragit till ett förbättrat samarbetsklimat på skolorna och att elevernas självkänsla och självförtroende har stärkts. Uppföljningen redovisas i Skapande skola – en nulägesanalys, Kulturrådets skriftserie 2012:2.

Statens skolverk har i uppdrag att i samråd med Kulturrådet sprida goda exempel på hur skolor har arbetat framgångsrikt med satsningen Skapande skola som en del av undervisningen. Syftet är att visa på konkreta tillvägagångssätt i undervisningen för att öka det pedagogiska värdet av Skapande skola. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2013.

Myndigheten för kulturanalys har initierat en forskningsbaserad utvärdering av Skapande skola. Denna utvärdering kommer att slutredovisas i september 2013.

Utskottet kan konstatera att genom satsningen Skapande skola har alla barn oavsett förutsättningar fått möjlighet att ta del av kulturella upplevelser och till eget skapande. Utskottet vill här understryka den betydelse som satsningen Skapande skola har. Satsningen leder till en ökad samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet. Vidare bidrar den till att öka barns och ungas tillgång till kultur och eget skapande samt till en ökad måluppfyllelse i skolan.

Utskottet vill i sammanhanget också påminna om att betydelsen av att ge barn och unga förutsättningar att skapa och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer, såsom bild, sång och musik, drama, rytmik, dans och rörelse liksom med hjälp av tal- och skriftspråk, uttryckligen lyfts fram i skolans läroplaner. Detta kan vara ett led i barns och ungas lärande och utveckling. Skapande skola ska vara ett komplement till det skolan redan har i uppdrag att göra, och bidraget från Kulturrådet ersätter inte kommunens ordinarie uppdrag enligt läroplanen (förordningen [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet). Utskottet erinrar också om den verksamhet som bedrivs inom ramen för den kommunala kultur- och musikskolan.

Utskottet konstaterar att ett flertal uppföljningar har genomförts eller har påbörjats. Utskottet noterar vidare att redan genomförda uppföljningar visar att satsningen Skapande skola har fått ett starkt genomslag i landets kommuner. Utskottet uppfattning är att nya satsningar, särskilt av sådant genomgripande slag som satsningen Skapande skola, givetvis bör följas upp noga. Utskottet menar dock att så sker. Utskottet finner därför inga skäl att ställa sig bakom motionsyrkanden om ytterligare uppföljning och utvärdering av satsningen Skapande skola och avstyrker därmed motionerna 2012/13:Kr320 (S) yrkande 10, 2012/13:Kr465 (S) yrkande 21 och 2012/13:Kr455 (MP) yrkande 5.

Vad gäller frågan om en utvidgning av satsningen Skapande skola till förskolan konstaterar utskottet att förskoleklassen ingår i skolan, har gemensam läroplan med skolan och att eleverna i förskoleklassen ofta delar sin vardag med årskurs 1. Förskolans syfte är dels att stimulera barns utveckling och lärande, dels att erbjuda barnen en trygg omsorg. Förskolans värdegrund och uppdrag formuleras i förordning (SKOLFS 1998:16) om läroplan för förskolan. Utskottet vill här också erinra om det samarbete som ofta finns mellan bibliotek och förskolor.

Utskottet anser inte att motion 2012/13:Kr203 (KD) bör leda till något initiativ från riksdagens sida.

Musik- och kulturskolans uppdrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om lagstiftning vad gäller musik- och kulturskolan samt motionsyrkanden om en översyn av musik- och kulturskolan i Sverige.

Jämför reservationerna 3 (V) och 4 (S, MP, V).

Motionerna

I partimotion 2012/13:Kr213 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 anförts att regeringen bör återkomma med lagstiftningsförslag om hur kulturskolan ska kunna etableras i alla kommuner och hur detta bäst ska finansieras. I motionen framförs att alla kommuner ska ha en skyldighet att tillhandahålla verksamhet i kulturskola för barn och unga. I motionen erinras om det mervärde som skapas när kultur och kulturskapande blir en del av människors liv.

Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) begär i kommittémotion 2012/13:Kr320 yrkande 9 en översyn av kultur- och musikskolan. I motionen framförs att det är viktigt att bevaka utvecklingen av kultur- och musikskolan så att verksamheten långsiktigt stärks och utvecklas. Det finns, menar motionärerna, flera frågor som rör kultur- och musikskolan som kan och bör diskuteras, bl.a. chefs- och rektorsutbildning för kultur- och musikskolor, avgiftsfrågan, utvecklingsmöjligheter samt behörighets- och kompetensfrågor för lärare. Det är viktigt att på nationell nivå följa utvecklingen av kultur- och musikskolan. I motionen föreslås därför att regeringen ger ett särskilt uppdrag till Statens kulturråd att i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting och Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (SMoK) följa utvecklingen och göra en översyn av kultur- och musikskolan i Sverige.

I motion 2012/13:Ub455 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 6 förslås en utredning om möjligheten att stärka musik- och kulturskolans roll för att fler barn och unga runt om i hela landet ska kunna ta del av verksamheten. I motionen understryks vikten av att ge alla barn rätt att lära sig att spela ett instrument, sjunga i kör eller utvecklas genom och med kultur. I motionen pekas på att Lärarförbundet tidigare har föreslagit att man ska göra musik- och kulturskolan till en egen skolform och ge alla elever chansen att delta.

Bakgrund

Den svenska musik- och kulturskolan är kommunal, styrs av kommunala beslut och bedrivs med kommunala resurser samt avgiftsintäkter. Statliga medel och statligt regelverk saknas för den kommunala musik- och kulturskolan.

Den kommunala musikskolan startade på 1940-talet som en del av folkbildningstanken, men det var först på 1960-talet som den kommunala musikskolan blev allmänt förekommande. I dag bedrivs kommunal musikskola i nästan hela landet. På 1980-talet breddades musikskolan till att även omfatta annan estetisk verksamhet. Cirka hälften av skolorna har utvecklats till kulturskolor som omfattar minst tre konstformer. Cirka 363 000 elever går i musik- och kulturskolan, vilket gör att Sverige är ett av de land som utbildar flest musik- och kulturskoleelever. Statens kulturråds rapport Barns och ungas kultur (Kulturen i siffror 2010:1) visar att antalet elever i musik- och kulturskolorna varit relativt konstant under de senaste tio åren och pendlat mellan som högst 380 000 barn år 2006 och som lägst 340 000 barn år 2000.

År 1997 bildades Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (SMoK) där ca 90 procent av landets kommuner är medlemmar. SMoK arbetar bl.a. med opinionsbildning, mediekontakter och faktainsamlade samt anordnar kurser, konferenser och utbildningar.

Sveriges Musik- och Kulturskoleråd sammanställer statistik om musik- och kulturskolan i en årlig nulägesrapport. Nulägesrapporten från 2011 visar att endast 11 kommuner helt saknar kommunal musik- och kulturskola (dessa är Arjeplog, Bollebygd, Grums, Karlsborg, Laxå, Munkfors, Nora, Sorsele, Surahammar, Torsås och Överkalix). Terminsavgifterna varierar från 0 till 1 700 kronor. Genomsnittet i landet är 653 kronor (Karlstad, Luleå och Sundsvall har 0 kronor, och Lidingö och Täby 1 700 kronor).

Läraryrket instiftade 2009 priset Bästa musik- och kulturskolekommun. Bollnäs utnämndes 2012, för andra året i rad, till Bästa musik- och kulturskolekommun.

I samband med behandlingen av regeringens proposition 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet behandlade utbildningsutskottet en motion från Vänsterpartiet med förslag bl.a. om att skollagen borde ändras så att det klart skulle framgå att det ska finnas kultur- och musikskolor i alla kommuner. Utbildningsutskottet anförde då bl.a. följande (bet. 2009/10:UbU21 s. 118):

Utskottet delar uppfattningen att kultur och musik är viktiga för att utveckla elevernas personlighet och intressen. Musik- och kulturskolorna fyller en viktig uppgift, både med den breda verksamheten och genom att stimulera och ta till vara talanger.

Utskottet menar att skolans möjligheter att organisera undervisningen efter lokala behov och intressen är stora.

Avgifterna för musik- och kulturskolorna varierar kraftigt mellan kommunerna. Utskottet anser dock att detta är en angelägenhet för kommunerna.

Kulturutskottet behandlade likalydande motioner om en utredning om musik- och kulturskolan vid förra riksmötet. Utskottet underströk då betydelsen av Skapande skola-satsningen som infördes för hela grundskolan

2011. Utskottet menade att skolor och kommuner, inom ramen för denna satsning, har möjlighet att åstadkomma ett långsiktigt utvecklingsarbete med kultur i skolan (bet. 2011/12:KrU3).

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare har konstaterat är den svenska musik- och kulturskolan en kommunal angelägenhet. Verksamheten styrs av kommunala beslut och bedrivs med kommunala resurser.

Musik- och kulturskolan spelar en stor roll för barns och ungdomars möjligheter att själva få prova på musik och andra kulturformer. Det mer värde som här skapas är svårt att mäta. Utskottet vill i detta sammanhang lyfta upp ett exempel inom musik- och kulturskolan, El Sistema, en kör- och orkesterskola, ursprungligen från Venezuela, där man arbetar med musiken som verktyg för ett socialt hållbart samhälle. Sveriges El Sistema-modell startade 2012 i Hammarkullen och har sedan dess vuxit och finns runt om i landet. Metoden bygger bl.a. på att individen utvecklas i gruppen, i samspelet och i interaktion med sina medmusikanter. Stor vikt läggs vid att barnet ska få utveckla sitt engagemang och förstå sig själv i relation till gruppen. El Sistema involverar familjen i undervisningen. Betydelsen av äldre förebilder betonas; Kulturskolan i Angered samarbetar t.ex. inom ramen för modellen med Göteborgs Symfoniker.

Utskottet konstaterar att ett omfattande arbete med att utveckla den kommunala musik- och kulturskolan sker bl.a. inom organisationen SMoK där ca 90 procent av kommunerna är medlemmar. SMoK arbetar bl.a. med opinionsbildning, mediekontakter och faktainsamlade samt anordnar kurser, konferenser och utbildningar. Som ovan nämnts sammanställer SMoK årlig statistik om musik- och kulturskolan i kommunerna. SMoK samarbetar med Sveriges Kommuner och Landsting i bl.a. ett gemensamt projekt, Kulturskola 2030, som ska presenteras på SMoK:s rikskonferens i mars 2013. Man har bl.a. tittat närmare på hur stor betydelse musik- och kulturskolan har för kulturlivet och hur viktig den är för barn och ungdomar.

Utskottet har i detta sammanhang också noterat att Tillväxtverket i en rapport från den 30 januari 2013 visat att svensk musikexport ökar och att intresset för kulturella och kreativa näringar ökar. Den svenska musikbranschen omsatte enligt rapporten (Musikbranschen i siffror – Statistik för 2011) drygt 6,3 miljarder kronor inom Sverige och hade ett exportvärde på drygt 1 miljard kronor.

Musik- och kulturskolorna är en av landets största satsningar på barn- och ungdomskultur. Utskottet konstaterar att samtidigt som musik- och kulturskolorna är välbesökta och uppskattade verksamheter saknas större uppföljningar av vad verksamheten innebär för eleverna. Utskottet menar att det mot denna bakgrund vore intressant med en nationell uppföljning, inte minst kan det vara intressant att belysa relationen mellan musik- och kulturskolorna och satsningen Skapande skola. Utskottet vill också peka på

den möjlighet att åstadkomma ett långsiktigt utvecklingsarbete med kultur i skolan som Skapande skola och musik- och kulturskolan tillsammans innebär.

Utskottet avstyrker motionerna 2012/13:Kr213 (V) yrkande 1, 2012/13:Kr320 yrkande 9 och 2012/13:Ub455 yrkande 6.

Avgifter inom musik- och kulturskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om begränsning av avgifterna inom den kommunala musik- och kulturskolan med hänvisning till att detta är en kommunal angelägenhet.

Jämför reservation 5 (S, V).

Motionerna

I motion 2012/13:Kr240 av Eva-Lena Jansson m.fl. (S) yrkande 1 anförs att regeringen bör verka för att musik- och kulturskolorna ska vara tillgängliga för alla. För att alla barn, inte bara några, ska få möjlighet att ta aktiv del av kulturaktiviteter bör det säkerställas att hinder på grund av ekonomiska eller sociala faktorer eller funktionsnedsättning undanröjs.

I motion 2012/13:Kr242 av Jörgen Hellman m.fl. (S) anförs att den kommunala musik- och kulturskolan bör bli tillgänglig för alla barn. I motionen framförs att det är förödande om barn på grund av ekonomiska omständigheter inte får tillgång till ett brett kulturutbud och att det är angeläget att samhället ser till att barn och ungdomar får kontakt med olika kulturyttringar redan i grundskolan. Motionärerna anser att regeringen bör se över olika handlingsvägar för att göra musik- och kulturskolan tillgänglig för alla barn och vill som ett första steg införa en stimulans till de kommuner som har sänkt eller sänker sina avgifter till maximalt 500 kronor per termin inom musik- och kulturskolan.

I motion 2012/13:Kr302 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S) begärs en översyn av möjligheten att erbjuda musik- och kulturskola med hög kvalitet och låga eller inga avgifter. I motionen framförs att det är viktigt att barns och ungdomars möjlighet att delta i musik- och kulturskolans verksamhet underlättas och att segregation motarbetas. Ingen ska behöva avstå från att delta i kultur- och musikskolan på grund av en hög avgift.

Bakgrund

I samband med behandlingen av regeringens proposition 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet behandlade utbildningsutskottet en motion från Vänsterpartiet med bl.a. förslag om att ett tak

borde sättas för hur höga avgifter som får tas ut. Utbildningsutskottet konstaterade i sitt betänkande bl.a. att detta var en angelägenhet för kommunerna (bet. 2009/10:21 s. 118).

Utbildningsutskottet har därefter i betänkande 2010/11:UbU7 Grundskolan behandlat en motion från vardera Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet om maxtaxa för avgifter till landets musik- och kulturskolor. I motionerna framhölls att avgifterna kan vara höga och att många barn därför inte har möjlighet att ta del av utbudet. Utbildningsutskottet anförde i sak samma som föregående år (s. 65).

Finansutskottet behandlade i betänkande 2012/13:FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner två motionsyrkanden av Vänsterpartiet från den allmänna motionstiden 2012 med budgethöjande förslag om maxtaxa i musik- och kulturskolorna. Finansutskottet ställde sig bakom regeringens förslag till anslag inom utgiftsområdet och avstyrkte motionsyrkandena (s. 10 f.).

Kulturutskottet behandlade likalydande motioner om avgifter vid förra riksmötet. Utskottet ansåg då att avgifterna inom den kommunala musik- och kulturskolan är en angelägenhet för kommunerna och underströk betydelsen av Skapande skola-satsningen som infördes för hela grundskolan 2011. Utskottet menade att skolor och kommuner, inom ramen för denna satsning, har möjlighet att åstadkomma ett långsiktigt utvecklingsarbete med kultur i skolan.

Riksdagen har i samtliga fall beslutat i enlighet med respektive utskotts förslag.

Statens kulturråds rapport Barns och ungas kultur (Kulturen i siffror 2010:1) visar att antalet elever i musik- och kulturskolorna varit relativt konstant under de senaste tio åren och pendlat mellan som högst 380 000 barn år 2006 och som lägst 340 000 barn år 2000.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att alla barn oavsett förutsättningar ska ges goda möjligheter att få uppleva professionell kultur och att utveckla det egna skapandet. Utskottet delar också utbildningsutskottets uppfattning att musik- och kulturskolan fyller en mycket viktig uppgift, bl.a. för att utveckla elevernas personlighet och intressen. Förskolors och skolors samverkan med musik- och kulturskolan är också betydelsefull för att stärka skolans estetiska verksamhet. Utskottet är medvetet om att avgifterna för musik- och kulturskolorna varierar mellan kommunerna. Som har framgått ovan har utskottet behandlat liknande yrkanden tidigare (bet. 2011/12:KrU3). Utskottet menade då, i likhet med utbildningsutskottet, att avgifterna inom den kommunala musik- och kulturskolan är en angelägenhet för kommunerna. Utskottet har ingen annan uppfattning nu än att detta är ett kommunalt ansvar. Inom ramen för kommunernas ansvar ligger att fördela medel till olika verksamheter.

Utskottet anser inte att motionerna 2012/13:Kr240 (S) yrkande 1, 2012/13:Kr242 (S) och 2012/13:Kr302 (S) bör leda till något initiativ från riksdagens sida.

Slöjd på fritiden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ungas möjlighet till slöjd på fritiden.

Jämför reservation 6 (MP).

Motionen

Tina Ehn (MP) understryker i motion 2012/13:Kr245 yrkande 5 vikten av att ge unga möjlighet till slöjd på fritiden.

Utskottets ställningstagande

Ungdomsstyrelsen publicerade under 2011 en omfattande undersökning av ungas kulturvanor (När Var Hur – om ungas kultur. En analys av ungas kulturutövande på fritiden. Ungdomsstyrelsen 2011). Den visar att kulturutövande och kulturkonsumtion bland unga mellan 13 och 25 år är betydligt större än vad man tidigare trott. Ungdomsstyrelsen har en bred definition av kulturutövande där bl.a. slöjd och hantverk ingår. Med denna definition är det 91 procent (92 procent av flickor och unga kvinnor och 89 procent av pojkar och unga män) som utövat minst en aktivitet under 2010 då mätningarna gjordes. De mest populära aktiviteterna är slöjd och hantverk, bildskapande, musicerande och skrivande. Slöjd och hantverk, bildskapande och skrivande är aktiviteter där flickor och unga kvinnor dominerar.

Utskottet delar motionärens uppfattning att det är bra att ge unga möjlighet att utöva slöjd på sin fritid. I det sammanhanget noterar utskottet att Nämnden för hemslöjdsfrågor enligt regleringsbrevet för 2013 ska ta initiativ till, planera, samordna och göra insatser för att främja hemslöjd genom att bl.a. öka barns och ungdomars intresse för utförande av olika slöjdtekniker. Det kan nämnas att nämnden har utarbetat en strategi för sin barn- och ungdomsverksamhet 2012–2014. Utskottet påminner vidare om de möjligheter som finns inom ramen för verksamheten inom musik- och kulturskolan.

Något initiativ med anledning av motion 2012/13:Kr245 yrkande 5 bör inte tas.

Fritidsgårdar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kommunernas skyldighet att bedriva fritidsgårdsverksamhet, om behovet av fritidsgårdar och samlingsplatser för unga samt om hbt-certifierade ungdomsgårdar.

Jämför reservationerna 7 (V), 8 (S, V) och 9 (MP, V).

Motionerna

I kommittémotion 2012/13:Kr214 av Lars Ohly m.fl. (V) anförts att regeringen bör utreda frågan om kommunernas skyldighet att bedriva fritidsgårdsverksamhet. I motionen framförs att det behövs en medveten strategi och satsning på fritidsgårdsverksamhet så att den öppna verksamheten och gårdarnas verksamhet får en viktig plats i kommunernas satsningar på ungdomars fritid. I motionen anförts vidare att färre fritidsaktiviteter kan betyda ökad kriminalitet och vandalisering, vilket slår tillbaka mot kommunerna och kommunmedborgarna.

I motion 2012/13:Kr226 yrkande 2 lyfter Helén Pettersson i Umeå och Fredrik Lundh Sammeli (båda S) fram behovet av samlingsplatser för unga och behovet av att satsa på fritidsgårdar. I motionen framförs att förekomsten av billiga och tillgängliga mötesplatser motverkar destruktivt beteende och oönskade gängbildningar.

I kommittémotion 2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7 betonas vikten av unga hbtq-personers rätt till frizoner där de kan vara sig själva. I motionen anförts att det utöver hbt-certifierade ungdomsgårdar finns ett behov av särskilda mötesplatser eller ungdomsgårdar för unga hbtq-personer.

Utskottets ställningstagande

Fritidsgårdar drivs i huvudsak i kommunal regi, men kan även drivas av föreningar och trossamfund.

Kulturrådet har tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) publicerat rapporten Kultur- och fritidsbudget i ekonomiska kristider – Enkätstudie om budgeten 2010 för kommuner och landsting. Av resultaten kan utläsas att fritidsgårdsverksamheten är förhållandevis värnad. 30 procent av kommunerna hade 2010 en oförändrad budget för fritidsgårdsverksamheten jämfört med tidigare år, medan 24 procent hade ökat sin budget i detta avseende. Lika många, 24 procent, minskade sin budget för fritidsgårdsverksamheten. Enligt rapporten har budgetförändringarna inget avläsbart samband med vilken politisk majoritet som styr respektive kommun eller landsting. Det kan också nämnas att flera kommuner ökade budgeten för idrotts- och fritidsanläggningar.

Ungdomsstyrelsen redovisade i en rapport om hälsosituationen för homosexuella och bisexuella ungdomar samt för unga transpersoner att majoriteten av unga hbt-personer har en god hälsa (Ungdomsstyrelsens skrifter 2010:2). Det är dock en betydligt större andel med sämre hälsa bland hbt-personer jämfört med befolkningen som helhet. Särskilt den psykiska hälsan är betydligt sämre. Enligt Ungdomsstyrelsen kan den sämre psykiska hälsan kopplas till att många unga hbt-personer upplever osynliggörande, diskriminering, mobbning, hot och våld. Ungdomsstyrelsen fick därför i uppdrag av regeringen att genomföra utbildningsinsatser för personal som arbetar inom fritidsverksamheter för unga i syfte att stärka kompetensen att skapa öppna och fördomsfria fritidsverksamheter. Dessa utbildningsinsatser pågår t.o.m. 2013.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att fritidsgårdar har en viktig funktion att fylla som mötesplatser för ungdomar. Det är enligt utskottet viktigt att fritidsverksamheter är öppna för alla ungdomar. Inriktningen och omfattningen av verksamheten vid fritidsgårdarna är dock i första hand en kommunal fråga.

Utskottet avstyrker motionerna 2012/13:Kr214 (V), 2012/13:Kr226 (S) yrkande 2 och 2012/13:So595 (MP) yrkande 7.

Stöd till föreningar för unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av reglerna för stöd till små föreningar samt betydelsen av det ideella föreningslivets betydelse för att stärka medvetenheten om demokrati bland unga.

Jämför reservation 10 (S, V).

Motionen

I motion 2012/13:Kr226 av Helén Pettersson i Umeå och Fredrik Lundh Sammeli (båda S) yrkande 3 begärs att situationen för de föreningar som inte når upp till kraven på etableringsbidraget från Ungdomsstyrelsen ska ses över. Motionärerna menar att det i dagsläget finns små föreningar, framför allt på mindre orter och i mindre kommuner, som inte är berättigade till statligt stöd. Kraven på etableringsbidraget från Ungdomsstyrelsen bör därför ses över. I samma motions yrkande 1 betonas det ideella föreningslivets betydelse för att stärka medvetenheten om demokrati bland unga.

Bakgrund

Vid behandlingen av budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 17, bet. 2010/11:KrU1, rskr. 2010/11:114) godkände riksdagen regeringens förslag att upphäva riktlinjerna för statsbidragen till barn- och ungdomsorganisationer. Regeringen utfärdade den 20 januari 2011 en ny förordning om stöd till ungdomsorganisationer.

Enligt förordningen (2001:1060) om statsbidrag till ungdomsorganisationer kan en ungdomsorganisation som har minst 1 000 medlemmar och som finns i minst tre län få etableringsbidrag. Förordningen upphörde att gälla vid utgången av 2012. Enligt övergångsbestämmelserna gäller dock den upphävda förordningen fortfarande för bidrag som har beviljats före den 1 januari 2013.

Enligt den nya förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer lämnas stöd i form av organisations- och projektbidrag. Förordningen trädde i kraft den 1 mars 2011 och tillämpas första gången i fråga om bidrag för bidragsåret 2013.

Organisationsbidrag enligt den nya förordningen får lämnas till en barn- och ungdomsorganisation som har minst 1 000 medlemmar i åldrarna 6–25 år och medlemsföreningar i minst fem län. Organisationsbidrag får också lämnas till en barn- och ungdomsorganisation som företräder nationella minoriteter eller personer med funktionsnedsättning, och som har minst 200 medlemmar i åldrarna 6–25 år och medlemsföreningar i minst tre län. Projektbidrag får lämnas till en organisation även om den inte är en barn- och ungdomsorganisation och för projekt på lokal nivå med särskilt ändamål att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Den nya förordningen gör ingen skillnad mellan politiska ungdomsförbund och andra ungdomsorganisationer.

Bidrag enligt förordningen fördelas inom anslaget 12.2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet, utgiftsområde 17. Anslaget uppgår 2013 till drygt 250 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärens uppfattning att det finns ett stort antal små föreningar som gör storartade insatser för ungdomar. Utskottet vill dock understryka att det i första hand är ett kommunalt ansvar att stödja dessa lokala föreningar.

Den nya förordningen tillämpas för första gången på bidrag för 2013. Utskottet finner inte skäl att i dagsläget förorda någon översyn av bestämmelserna. Något initiativ med anledning av motion 2012/13:Kr226 (S) bör inte tas. Motionen avstyrks.

Stöd för ungdomar på nätet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om behovet av nätvandrare och om utveckling av interaktiv rådgivning på nätet för unga. Motionen avslås med hänvisning till de insatser som redan görs för att stödja ungdomar på nätet.

Motionen

I motion 2012/13:Kr257 av Anita Brodén (FP) yrkande 2 betonas behovet av nätvandrare och av att utveckla interaktiv rådgivning. I motionen anføres att det är viktigt att det finns fler vuxna på nätet, i synnerhet för att hjälpa de ungdomar som inte söker eller vill ta emot traditionell hjälp och unga som är känslomässigt isolerade eller saknar ett socialt nätverk i traditionell bemärkelse. För många av dem kan internet vara en viktig social samvaro. Interaktiv rådgivning på nätet kan vara ett sätt att nå fram till ungdomar med självmordstankar. Metoder för detta behöver därför utvecklas.

Utskottets ställningstagande

Det finns tecken på en sämre hälsoutveckling bland unga än bland den vuxna befolkningen. Det finns också stora skillnader i hälsa mellan olika grupper unga i samhället. Unga personer med funktionsnedsättning, homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt-personer), nationella minoriteter och unga personer med utländsk bakgrund har en sämre hälsoutveckling (En folkhälsopolitik med människan i centrum, skr. 2011/12:166).

Regeringen beslutade i maj 2012 om en handlingsplan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa 2012–2016. Under de kommande åren avser regeringen att avsätta ca 870 miljoner kronor per år på insatser som syftar till att förebygga psykisk ohälsa och att förbättra vården och omsorgen för personer med psykisk ohälsa. Barn och unga som har, eller riskerar att utveckla, psykisk ohälsa är ett prioriterat område i den handlingsplanen.

Nationell prevention av suicid och psykisk ohälsa vid Karolinska Institutet och Stockholms läns landstings centrum för suicidforskning och prevention av psykisk ohälsa (NASP) har såväl ett nationellt som ett regionalt ansvar för att förebygga självmord och självmordsförsök. NASP deltar i ett EU-projekt som syftar till att utveckla en interaktiv webbplats för självmordsprevention och psykisk ohälsa för åldersgruppen 14–24 år.

Fryshuset bedriver sedan 2007 en verksamhet med nätvandrare där vuxna finns på nätet för att tala med ungdomar och för att erbjuda stöd och hjälp. Fryshusets nätvandrare finns tillgängliga för samtal på sin egen webbplats, andra sociala sajter där ungdomar umgås, s.k. communities på nätet, t.ex. Kamratposten.se, Ungdomar.se, Habbo.se, Qruiser.com och Jes-

per.nu. Under en period provades nätvandring i onlinespelet World of Warcraft. Fryshusets nätvandrare finns också på Facebook. Projektet har tidigare haft finansiering från Allmänna arvsfonden och World Childhood Foundation. För närvarande finansieras projektet av Gålöstiftelsen, Kronprinsessan Margarethas minnesfond och Stiftelsen Oscar Hirsch minne. Nätverket World Web Walkers bildades i april 2012 och arbetar för att främja utbytet av socialt arbete på internet. Detta startades av Motala kommun i samarbete med Fryshuset, Ersta Vändpunkten och fritidsgården Kulan på Lidingö.

Den 1 januari 2011 bildades Statens medieråd som är ett kunskapscentrum för barns och ungas medievardag. Statens medieråd har i uppdrag att minska riskerna för barn och unga när det gäller all skadlig mediepåverkan, t.ex. internet, film och tv- och dataspel.

I september 2011 gav regeringen i uppdrag till Statens medieråd att genomföra en studie om hur antidemokratiska budskap förmedlas genom internet och hur unga kan stärkas och skyddas mot sådana budskap. Studien ska beskriva förekomsten av antidemokratiska budskap på internet och sociala medier som riktas till unga, framför allt sådana budskap som uppmanar till våld för en politisk sak. Studien ska också beskriva hur internet används av organisationer, rörelser och nätverk i syfte att påverka och sprida ett antidemokratiskt budskap. Studien ska redovisas den 1 juni 2013.

Statens medieråd har bl.a. lanserat sajten Mediebarn.se med information om barns och ungas internetanvändning. Statens medieråd representerar Sverige i EU-nätverket Insafe. Statens medieråd driver även ett Safer Internet Centre och kampanjen Det unga internet med finansiellt stöd från EU:s Safer Internet Programme. Kampanjen arbetar för en säkrare användning av internet bland barn och unga och drivs i samarbete med Bris – Barnens rätt i samhället.

Vidare har Statens medieråd nyligen tagit fram ett antal grundläggande krav som bör ställas på sociala sajter som vänder sig till barn och unga. Myndigheten har även tagit fram en lista på instanser – bl.a. Surfa Lugnt – dit man kan vända sig med frågor om barns och ungas medieanvändning och sociala liv på nätet. Nätverksorganisationen Surfa Lugnt är ett samarbete mellan flera svenska myndigheter, företag och ideella organisationer för att öka barns och ungas säkerhet på nätet.

Regeringen har också givit Statens medieråd i uppdrag att, i samverkan med bl.a. Ungdomsstyrelsen och Skolverket, göra en kvalitativ studie av barns och ungas användning av sociala mötesplatser på internet ur ett jämställdhetsperspektiv. Syftet är att fylla en kunskapslucka i den befintliga forskningen på området och därigenom bidra till ökad kunskap om flickors och pojkars villkor på nätet. Uppdraget ska redovisas senast den 10 december 2013.

Det kan nämnas i sammanhanget att regeringen har givit Ungdomsstyrelsen i uppdrag att fortsätta att genomföra utbildningsinsatser i syfte att förebygga att ungdomar blir utsatta för sexuell exploatering via internet

och andra interaktiva medier. Utbildningen ska riktas till anställda i kommuner som har en samordnande och utvecklande roll för skola, fritidsverksamhet och socialtjänst samt andra relevanta verksamheter. Uppdraget beslutades 2008 och ska redovisas till Utbildningsdepartementet senast i februari 2014.

I Ungdomsstyrelsens rapport *Se mig – Unga om sex och internet* (2009) och i en sammanfattande uppföljning *Utsatt? – unga, sex och internet* (2012) kartläggs barns och ungas erfarenheter av och attityder till att exponera sig sexuellt och sexuellt utnyttjande via interaktiva medier.

I sammanhanget kan också nämnas Europaparlamentets resolution om skyddet av barn i den digitala världen samt kommissionens meddelande om en europeisk strategi för ett bättre internet för barn (KOM(2012) 196 slutlig).

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att många varierande och angelägna insatser har genomförts och görs för att skapa säkrare miljöer på nätet för barn och unga och för att ta vara på och öka barns och ungas mediekompetens. Motion 2012/13:Kr257 (FP) yrkande 2 avstyrks därmed.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utvärdering av Skapande skola, punkt 1 (S, MP, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP), Lars Ohly (V) och Berit Högman (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 10, 2012/13:Ub455 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 5 och 2012/13:Ub465 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 21.

Ställningstagande

Under de verksamhetsår som har gått sedan Skapande skola infördes har långt ifrån hälften av de berörda eleverna arbetat med olika Skapande skola-aktiviteter. Vi anser att regeringens målsättning har varit för låg. Därför är fortsatta satsningar på området naturligtvis viktiga. Men det är också viktigt att veta att man satsar på rätt saker och kan utvärdera resultatet.

I Statens kulturråds rapport redovisas att Skapande skola inte bidrar till mer konst och kultur i skolan. Man menar att skolhuvudmännen väljer att inte köpa in kultur vid sidan om Skapande skola. Statens kulturråd pekar på att dessa frågor inte tas upp i denna undersökning, och Statens kulturråd föreslår att en djupare utvärdering genomförs. Vi delar den uppfattningen och efterlyser en undersökning som ger en fördjupad bild av vad insatserna lett till för elever och kulturskapare. Vi föreslår därför en fördjupad utvärdering av Skapande skola. Den bör göras i samarbete mellan Statens kulturråd och Myndigheten för kulturanalys.

Vad vi här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Kr320 yrkande 10, 2012/13:Ub455 yrkande 5 och 2012/13:Ub465 yrkande 21.

2. Utvidgning av Skapande skola, punkt 2 (SD)

av Margareta Larsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr203 av Annika Eclund (KD).

Ställningstagande

Jag ser positivt på de satsningar som redan genomförts för att införliva kulturen i grundskolan. Projektet Skapande skola har på ett par år växt från att ursprungligen riktas enbart till högstadiel elever till att numera omfatta hela grundskolan. Bidrag har de senaste åren fördelats till hundratal skolor som via dessa medel kunnat ge sina elever tillfällen att uppleva fantastiska föreställningar och stärka sin kreativitet genom eget skapande och deltagande.

Utökningen av satsningen till att även omfatta förskoleklass är ett steg på vägen, men inte tillräckligt. Då även förskolan har ett kulturuppdrag i sin läroplan anser Sverigedemokraterna att även den bör införlivas i satsningen, något som också kom till uttryck i vår budgetmotion hösten 2012.

Vad jag här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr203.

3. Lagstiftning om musik- och kulturskolan, punkt 3 (V)

av Lars Ohly (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr213 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Musik- och kulturskolan har spelat en mycket viktig roll för svenska barns och ungdomars möjlighet att själva pröva på musik och andra kulturformer. Den har också bidragit till att många musiker och artister har fått en grundläggande utbildning som i vissa fall lett till att svensk musik och kultur kunnat spridas över världen. Men det viktigaste argumentet för musik- och kulturskolan har alltid varit och förblir det mervärde som skapas när kultur och kulturskapande blir en naturlig del av människors liv.

Målet måste vara att alla barn ska få möjlighet att pröva på olika kultur- yttringar. För att det ska bli möjligt måste musik- och kulturskolan göras tillgänglig för alla. År 2010 stod 11 relativt små kommuner helt utan kulturskola. Det är helt oacceptabelt. Även barnen i dessa kommuner har rätt att få tillgång till musik- och kulturskoleverksamheten. Ett beslut bör därför fattas om alla kommuners skyldighet att tillhandahålla verksamhet i musik- och kulturskolan för barn och ungdomar. Regeringen bör återkomma med lagstiftningsförslag om hur musik- och kulturskolan ska etableras i alla kommuner och hur detta bäst ska finansieras.

Vad jag här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr213 yrkande 1.

4. Utredning om musik- och kulturskolan, punkt 4 (S, MP, V)
av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP), Lars Ohly (V) och Berit Högman (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 9 och 2012/13:Ub455 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 6.

Ställningstagande

Den svenska kultur- och musikskolan har skördat stora framgångar, dels för att den erbjuder många barn, oavsett familjens inkomst, möjlighet att utvecklas inom musik, teater och dans, dels för att denna institution dessutom möjliggjort för generationer av framgångsrika unga människor att göra karriär, både nationellt och internationellt. Vi ser med oro på de försämringar som sker inom den kommunala kultur- och musikskolan. I dag är kultur- och musikskolan hotad och allt färre barn får tillgång till den. I många kommuner höjs avgifterna och stora elevgrupper tvingas bort från kultur- och musikskolan av ekonomiska skäl. Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (SMoK) har statistik som redovisar allt högre avgifter och allt längre köer.

Det är viktigt att bevaka utvecklingen av kultur- och musikskolan så att verksamheten långsiktigt stärks och utvecklas. Det finns flera frågor som rör kultur- och musikskolan som kan och bör diskuteras: chefs- och rektorsutbildning för kultur- och musikskolor, avgiftsfrågan, utvecklingsmöjligheter samt behörighets- och kompetensfrågor för lärare. Att se till att så sker bör vara ett uppdrag för Statens kulturråd i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och SMoK. Vår uppfattning är att det är

viktigt att på nationell nivå följa utvecklingen av kultur- och musikskolan. Regeringen bör ge ett särskilt uppdrag till Statens kulturråd att i samarbete med SKL och SMoK följa utvecklingen och göra en översyn av kultur- och musikskolan i Sverige.

Vad vi här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Kr320 yrkande 9 och 2012/13:Ub455 yrkande 6.

5. Avgifter i musik- och kulturskolan, punkt 5 (S, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Lars Ohly (V) och Berit Högman (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Kr240 av Eva-Lena Jansson m.fl. (S) yrkande 1, 2012/13:Kr242 av Jörgen Hellman m.fl. (S) och 2012/13:Kr302 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S).

Ställningstagande

Vi ser med oro på de försämringar som sker inom den kommunala kultur- och musikskolan. I många kommuner höjs avgifterna, vilket innebär att allt färre barn och unga deltar i verksamheten.

Ingen ska behöva avstå från att delta i kultur- och musikskolan på grund av en hög avgift. Även låga avgifter kan vara ett hinder för barn att själva utöva musik eller andra kulturformer. Avgifter kan därmed bidra till ökad segregation i samhället.

Fler barn måste kunna ta del av kulturen på sina egna villkor. I dag begränsar avgifter många barns möjlighet att kunna ta del av musik- och kulturskolans utbud. För andra barn är det just brist på den fysiska tillgängligheten som gör att man inte kan ta del av kultur som många andra. Och när det gäller barn som är teckenspråkiga, döva och/eller med hörselnedsättning, så skapas alltför sällan möjlighet att få ta del av kultur eller själva delta i kulturskapande på sitt eget språk.

Det är viktigt att statsbidragen till kommunerna utformas så att barns och ungdomars möjlighet att delta i kultur- och musikskolans verksamhet underlättas och att segregation motarbetas. Regeringen bör se över möjligheterna att erbjuda en kultur- och musikskola som håller en hög kvalitet till låga eller inga avgifter.

Vad vi här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Kr240 yrkande 1, 2012/13:Kr242 och 2012/13:Kr302.

6. Slöjd på fritiden, punkt 6 (MP)

av Tina Ehn (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr245 av Tina Ehn (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Ungdomsstyrelsen har i rapporten När var hur om ungas kultur – En analys av ungas kulturutövande på fritiden undersökt ungas kulturliv i åldrarna 13–25 år, med fokus på det egna skapandet. Analysen visar att en mycket stor andel av unga i Sverige utövar någon form av kulturaktivitet på fritiden. De populäraste uttrycksformerna, som mellan 30 och 45 procent av de unga ägnar sig åt, är i fallande skala slöjd och hantverk, bildskapande, musicerande och skrivande. Därefter följer dans och teater.

Ett exempel är slöjdklubben, en utveckling från projektet Slöjdcirkus, som även var en samverkan med forskning och en del i det som benämns estetiska läroprocesser. Slöjdcirkusen utsågs av regeringen till att under en treårsperiod (2004–2006) inneha det nationella uppdraget inom området barnkultur i samverkan med forskning. Slöjdcirkus var även ett rum för estetiska läroprocesser. Det finns nu ett antal slöjdklubbar för unga mellan 7 och 14 år runt om i landet. Man utforskar slöjden, spännande material och verktyg. Man möter sambanden mellan slöjd, ekologi och natur. Slöjdklubbens pedagogiska idé är att vara tvärkulturell, med stor lust till lek och skapande. Barns nyfikenhet tas till vara. Det mångkulturella mötet mellan deltagare är en del av pedagogiken – slöjd är ju internationellt. Med det som sagts vill jag uppmärksamma vikten av att ge unga möjlighet till slöjd på fritiden.

Vad jag här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr245 yrkande 5.

7. Utredning om kommuners skyldighet att bedriva fritidsgårdsverksamhet, punkt 7 (V)

av Lars Ohly (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr214 av Lars Ohly m.fl. (V).

Ställningstagande

Vänsterpartiet menar att det behövs en medveten strategi och satsning på fritidsgårdsverksamhet så att den öppna verksamheten och gårdarnas verksamhet får en viktig plats i kommunernas satsningar på ungdomars fritid. Färre fritidsaktiviteter kan betyda ökad kriminalitet och vandalisering. Det slår då tillbaka mot kommunerna och kommunmedborgarna.

Det handlar om en viss förskjutning från ett socialt perspektiv, att möta och vägleda de ungdomar som särskilt behöver det, till ett medborgarperspektiv. Ungdomar ska ingå i samhällsgemenskapen och stärkas och tillåtas driva sina egna frågor. En fungerande gårdsverksamhet bör handla om både och. Ungdomsstyrelsen visar i sin rapport Ung idag 2012 att fritidsgårdsverksamheten blir särskilt viktig för unga i riskzon eftersom dessa är överrepresenterade där. Det gör också att kommunerna får möjlighet att arbeta med lokala inflytandeforum för att ge dessa ungdomar inflytande och delaktighet som en del i en demokratisk fördjupning. Fritidsgårdarna har också blivit en allt viktigare arena för arbetsmarknadspolitiska insatser. Dessutom påpekar Ungdomsstyrelsen i sin rapport att unga homosexuella, bisexuella och transpersoner här kan få en fristad.

Möjligheten att kunna träffas på mötesplatser som är till särskilt för dem, där de kan känna sig trygga och slippa bli ifrågasatta på grund av sin sexuella läggning, sin könsidentitet eller sitt könsuttryck, är viktiga för att stärka deras psykiska hälsa. För de unga som varken i samhället eller inom sin familj möter acceptans för sin sexuella läggning eller könsidentitet fyller dessa verksamheter ett stort behov.

Med förstärkta resurser kan också ett mer medvetet och systematiskt arbete startas för att skapa aktiviteter och forum för tjejer. Särskilt i förorterna måste fritidsgårdarna öppnas upp för tjejerna. En bättre utbildning hos ledarna i könsmaktensordning bör rymmas inom de förstärkta resurserna. Regeringen bör utreda frågan om hur fritidsgårdsverksamhet kan bedrivas i alla kommuner och hur detta bäst ska finansieras.

Vad jag här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr214.

8. Samlingsplatser för unga, punkt 8 (S, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Lars Ohly (V) och Berit Högman (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:Kr226 av Helén Pettersson i Umeå och Fredrik Lundh Sammeli (båda S) yrkande 2.

Ställningstagande

Möjligheten till samlingslokaler för ungdomar på ungdomars villkor är olika i landet. Flera kommuner har genom åren haft en ambitiös satsning på ungdomsfrågorna, främst manifesterad i en genomtänkt satsning på fritidsgårdarna. Det finns i det flesta fall en stor medvetenhet bland kommunpolitikerna om kultur- och fritidsverksamhetens betydelse i barn- och ungdomsarbetet. Fritidsgårdarna erbjuder möjligheter till en meningsfull fritid, där ungdomarna själva har stort inflytande och kan påverka.

Fritidsgårdarna ska arbeta i ett främjandeperspektiv, i syfte att ge möjligheter till det som skapar friskhet i ungdomars liv. Fritidsgården arbetar med att föra samtal och ge kunskap om etik och moral, rätt och fel, mans- och kvinnoroller, rasism och främlingsfientlighet, droger, demokrati, miljö och hälsa.

Fritidsgården är en trygg, attraktiv mötesplats för unga i olika åldrar och med olika kön, kulturell bakgrund och livsstil där aktiviteterna organiseras av utbildad och kompetent personal. Verksamheten ska präglas av frivillighet och öppenhet.

Fritidsledarens roll är bl.a. att se och höra (bekräfta) ungdomarna, få dem att formulera sig, sina livsmål och intressen samt stödja och vägleda dem i realiserandet av dessa. Att öka det demokratiska intresset är en del i det arbetet.

Det är självklart så att förekomsten av billiga och tillgängliga mötesplatser motverkar destruktivt beteende och oönskade gängbildningar. Det är viktigt att det finns en fritidsgård i ungdomarnas närmiljö.

Tyvär har det bevisligen skett stora neddragningar, och det skiljer sig ganska mycket i tillgänglighet och öppethållande mellan kommunerna.

Vad vi här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr226 yrkande 2.

9. Frizoner för unga hbtq-personer, punkt 9 (MP, V)

av Tina Ehn (MP) och Lars Ohly (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7.

Ställningstagande

Unga hbtq-personer måste ha rätt till frizoner där alla får vara sig själva. Detta inte minst eftersom unga hbtq-personer i högre grad än andra unga utsätts för kränkande behandling, våld och hot om våld både utom och inom familjen. Att ha tillgång till en frizon där man kan känna sig trygg och slipper bli ifrågasatt är därför livsviktigt.

Utöver hbt-certifierade ungdomsgårdar finns det därför ett behov av särskilda mötesplatser eller ungdomsgårdar för unga hbtq-personer. Det är viktigt att sådana mötesplatser inte bara finns i storstäderna, eftersom behovet finns över hela landet.

Som ung hbtq-person, ny i sin identitet, kan man ofta ha det tufft på mindre orter. Vuxna hbtq-personer söker sig gärna till storstäderna på grund av möjligheten till anonymitet och att fler människor som lever på olika sätt finns i storstäderna. Det är därför en utmaning för alla kommuner att hitta sätt för unga hbtq-personer att känna sig trygga. Att samarbeta med Riksförbundet för sexuellt likaberättigande (RFSL) och föreningslivet i övrigt på orten runt frågan är också mycket viktigt.

Vad vi här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:So595 yrkande 7.

10. Stöd till föreningar för unga, punkt 10 (S, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Lars Ohly (V) och Berit Högman (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr226 av Helén Pettersson i Umeå och Fredrik Lundh Sammeli (båda S) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Vi ser ett framväxande problem med allt större främlingsfientlighet som tar sig uttryck i islamofobi och antisemitism samt framväxt av antidemokratiska rörelser och värderingar. Vi ser också problemen med färre unga som är partipolitiskt aktiva och också att demokratin som begrepp och praktik inte längre alltid är självklar. Vi tror att det ideella föreningslivet har en stor och viktig roll. I dag är det de stora föreningarna som gynnas medan de mindre hamnar i skymundan.

Det finns mängder av små föreningar, framför allt på mindre orter och i mindre kommuner, som gör storartade insatser för ungdomar. Vissa av dem är i dag inte berättigade att få statligt stöd för att utveckla sin verksamhet då de inte når upp till kraven på etableringsbidraget från Ungdomsstyrelsen. Detta bör enligt vår uppfattning ses över.

Vad vi här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Kr226 yrkandena 1 och 3.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungas rätt till frizoner där de kan vara sig själva.

2012/13:Kr203 av Annika Eclund (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att utvidga satsningen Skapande skola till förskolan.

2012/13:Kr213 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagstiftningsförslag om hur kulturskolan ska kunna etableras i alla kommuner och hur detta bäst ska finansieras.

2012/13:Kr214 av Lars Ohly m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda frågan om kommunernas skyldighet att bedriva fritidsgårdsverksamhet.

2012/13:Kr226 av Helén Pettersson i Umeå och Fredrik Lundh Sammeli (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om föreningslivets betydelse för att stärka medvetenheten om demokrati bland unga.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av samlingsplatser för unga och behovet av att satsa på fritidsgårdar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att situationen för de föreningar som inte når upp till kraven på etableringsbidraget från Ungdomsstyrelsen borde ses över.

2012/13:Kr240 av Eva-Lena Jansson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att kulturskolorna ska vara tillgängliga för alla.

2012/13:Kr242 av Jörgen Hellman m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den kommunala musik- och kulturskolan bör bli tillgänglig för alla barn.

2012/13:Kr245 av Tina Ehn (MP):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att ge unga möjlighet till slöjd på fritiden.

2012/13:Kr257 av Anita Brodén (FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ”nätvandrare” samt utveckling av interaktiv rådgivning.

2012/13:Kr302 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas möjligheter att erbjuda kultur- och musikskola med hög kvalitet och låga eller inga avgifter.

2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av kultur- och musikskolan.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvärdering av Skapande skola.

2012/13:Ub455 av Tina Ehn m.fl. (MP):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en fördjupad kunskap om Skapande skolas effekter för att nå de mål som fastställs i läroplanen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka musik- och kulturskolans roll.

2012/13:Ub465 av Ibrahim Baylan m.fl. (S):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Skapande skola.